

Cuprins

CUVÂNT-ÎNAINTE	5
INTRODUCERE	13
STADIUL ACTUAL AL CERCETĂRIILOR	27
1. REPERE BIO-BIBLIOGRAFICE: „A TRĂI PENTRU A-ȚI POVESTI VIAȚA”. POVEȘTEA VIEȚII LUI VALERIU ANANIA SPUSĂ DE EL ÎNSUȘI	49
1.1. Întoarcerea la rădăcini	49
<i>I.I.1. Sub cerurile Oltului</i>	49
<i>I.I.2. Începuturi și prietenii literare</i>	51
1.2. Valeriu Anania și mișcarea legionară: a te afla la locul și în momentul nepotrivit	57
1.3. Monahul Bartolomeu	61
1.4. Parcursul universitar al lui Valeriu Anania. Student la Sibiu și Cluj	63
1.5. Valeriu Anania și mișcarea studențească din 1946	67
1.6. Mâna lui Dumnezeu	71
1.7. Ani grei de temniță comunistă	74
1.8. „În sfârșit, liber!” File de jurnal american	79
1.9. Bartolomeu Valeriu Anania – scriitorul, teologul și arhiereul	83

2. PĂRINTELE ANANIA ȘI GREVA STUDENȚEASCĂ DIN 1946	89
2.1. Între virusul comunist și memoria Dictatului de la Viena	90
2.1.1. <i>Geneza comunismului</i>	90
2.1.2. <i>Antiromânismul comunismului interbelic</i>	94
2.1.3. <i>Momentul 23 august 1944</i>	97
2.1.4. <i>Problema ungurească – consecință a Dictatului de la Viena</i>	99
2.2. Greva studențească din 1946. Implicarea și rolul Părintelui Anania	104
2.2.1. <i>Preliminarii</i>	104
2.2.2. <i>Atacarea Căminului Studențesc „Avram Iancu”</i>	112
2.2.3. <i>Părintele Anania – liderul grevei studențești</i>	115
2.3. Epilogul grevei	128
3. ÎN TOPITOAREA TEMNIȚELOR COMUNISTE	131
3.1. Antecedente – „omul-fișă, omul-dosar, omul-caziera”	133
3.2. Arestarea	154
3.3. Interogatoriile	156
3.4. Un proces kafkian	178
3.5. „Din nou, pe brânci, <i>nella città dolente</i> ”	187
3.6. Reeducarea de la Aiud	192
3.7. Închisoarea: spațiu al deschiderii spre creație	205
3.8. „În sfârșit, liber”	212
4. BISERICĂ ȘI NEAM: MISIUNEA BISERICĂȘCĂ, DIPLOMATICĂ ȘI SOCIALĂ A LUI BARTOLOMEU VALERIU ANANIA	217
4.1. Misiunea Părintelui Anania dincolo de ape: America – o lume nouă și provocările ei	218
4.1.1. <i>Un intermezzo anteamerican: refuzul de colaborare cu Securitatea</i>	221

4.1.2. <i>Cele două episcopii ortodoxe române din America</i>	226
4.1.3. <i>Misiunea lui Bartolomeu Anania în Episcopia Ortodoxă din America</i>	229
4.1.4. <i>Încheiere bruscă a misiunii americane</i>	233
4.2. <i>Ambasadorul român de suflet în „trebile străine”: Semper fidelis patriae</i>	236
4.2.1. <i>Memoriul lui Valeriu Anania adresat Senatului SUA</i>	237
4.2.2. <i>Critica adusă Concordatului cu Vaticanul</i>	241
4.3. <i>Biserica Ortodoxă Română: înnoire și statornicie</i>	246
4.3.1. <i>Înnoirea Bisericii prin întoarcerea la izvoarele Ortodoxiei</i>	246
4.3.2. <i>Înnoirea prin reflecție și acțiune</i>	252
4.3.3. <i>Statornicie fermă în dreapta credință: relațiile cu Biserica Greco-Catolică</i>	265
4.4. <i>Misiunea pentru neam: Inimă-n inima Neamului</i>	285
4.4.1. <i>România în Uniunea Europeană</i>	290
4.4.2. <i>Slujirea neamului</i>	296
4.4.3. <i>Regenerarea neamului</i>	302
4.4.4. <i>Religia în școală</i>	312
4.4.5. <i>Poziția Mitropolitului Bartolomeu în chestiunea Gojdu</i>	319
5. MOȘTENIREA MITROPOLITULUI ȘI CĂRTURARULUI BARTOLOMEU VALERIU ANANIA	337
5.1. <i>Bartolomeu Valeriu Anania: teolog, liturgist, om de litere, cărturar de anvergură. Puterea cuvântului</i>	340
5.2. <i>Bartolomeu Valeriu Anania: puterea cuvântului literar</i>	346
5.2.1. <i>Atelierul literar de la Văratec</i>	349
5.2.2. <i>Dramaturgia – o reinterpretare a miturilor românești</i>	352

5.2.3. Poezia: <i>Bucură-te, până a Duhului!</i>	358
5.2.4. Proza – istorisirile pelerinului apter	361
5.2.6. Publicistica și memorialistica – memoria plopilor aprinși	366
5.2.7. Teologie sub Cerurile Oltului	375
5.3. Bartolomeu Valeriu Anania: cerul pe pământ prin Scriptură, Liturghie, omilie	379
5.3.1. <i>Biblia lui Bartolomeu</i>	379
5.3.2. <i>Liturghia</i>	407
5.3.3. <i>Arta omiletică</i>	413
5.4. Arhiepiscopul și Mitropolitul Bartolomeu: înfăptuiri	435
5.4.1. <i>Înfăptuiri în domeniul administrativ-bisericesc</i>	437
5.4.1.1. Canonizări de sfinți	438
5.4.1.2. Propuneri de hotărâri sinodale, administrative și legislative	448
5.4.1.3. Formarea preoților	459
5.4.1.4. Reîntemeierea de mănăstiri și construirea de noi biserici. Catedrala Mitropolitană	463
5.4.1.5. Acțiuni de reconstruire și redobândire a proprietăților eparhiei	473
5.4.1.6. Legături cu Patriarhia Ecumenică și cu alte Biserici	475
5.4.1.7. Mitropolia Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului	478
5.4.2. <i>Biserica și cultura</i>	483
5.4.2.1. Radio Renașterea	483
5.4.2.2. Revista <i>Renașterea</i> și Editura <i>Renașterea</i>	488
5.4.2.3. Revista <i>Tabor</i>	489
5.4.3. <i>Faptele milei și ale bunătății</i>	493
5.4.3.1. Filantropia: domeniul asistenței misionar-sociale	493
5.4.3.2. „Lăsați copiii să vină la Mine!” – Fundația „Mitropolitul Bartolomeu”	498

5.5. Recunoaștere și recunoștință	505
5.5.1. <i>Recunoaștere: distincții și premii</i>	505
5.5.2. <i>Recunoștință: evenimente și volume omagiale</i>	507
CONCLUZII	527
BIBLIOGRAFIE	537
ANEXE	573
ABSTRACT	623